Ч. 64. Львів, Вторник, дня 19 марця (І. цьвітня) 1902. Річник VI.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Підписка на висші, чи на середні школи.

Недавно кинено клич на заложени приватного університету через підписку. Гадка сама собою велична і спасенна, тільки задача за тяжка на наші сили. А мимо того найшла відгомін у патріотичних руських серцях. З ріжних сторін краю надходять вісти, що товариства, збори і віча підносять той клич і жадають орґанізациї добровільного податку. Ми і надіяли ся сего, коли при обговорюваню дотичної брошури піднесли, що гадку автора треба лише вихіснувати для якоїсь народної цїли, яка була-б відповідна нашим силам і практичним потребам.

І ось надсилають нам допись, в якій автор вказує правдиву ціль для нашого загального змаганя. Як завсїгди, не добачували єї люди не тому, немов она скрита, або далека, але як-раз тому, що така явна, проста та близька! Коли міністер др. Гартель висказав ся, що основувати університет без попередного виобразуваня професорських сил, значило-б запрягати коня з заду воза, то основувати вільний університет значило-б хиба висадити коня на віз, а самому запрячи ся в шлиї. Бож нема жадної певности, чи кольоквія і іспити на вільнім університеті стали-б важними, а абсолюториа сего університету управняла до чого небудь.

Отже замість креованя приватного університету звернїм сей сьвятий огонь народної енерґії на справу основуваня руських ґімназий і учительських семинарий. Цілий ряд міст східної Галичини не має ні одної середної школи, в деяких панує велике переповненє, а мимо того що в них число Русинів є достаточне до виповненя нової ґімназиї, они тиснуть ся разом зі шкодою для розвитку науки, здоровля і свого народного духа. В деяких містах, як пр. у Снятині, Жовкві і др. серед чисто руського населеня проєктують основанє польських приватних ґімназий, а коли нас випередять в основаню, тоді певно і випередять в удержавленю їх. Колиж правительство удержавить кілька польских приватних ґімназий, тоді для Галичини висилить ся вже так, що ми з нашими ґімназиями, коли не приступимо зараз до їх основаня, будемо могли чекати і кільканайцять літ. Тому не можна нам анї на хвильку знехтувати поданого з Чернівців клича; наложім на себе податок! — щоби вже зі слїдуючим роком прибуло нам бодай кілька, коли не кільканайцять приватних ґімназий!

Що до практичного переведеня ідеї основуваня нових ґімназий пише нам автор сеї гадки ось що: Подумаймо собі хоть половину сеї суми, яку в звісній брошурі преліміновано на приватний університет, отже 150.000 К. річно ужитих на цїли образованя молодїжи в середних школах! Скілько нових, інтеліґентних сил прибуло би народови, скілько надій зросло-б убогим родичам, яке оживленє народного руху настало-б вже по кількох лїтах треваня такої народної підписки! Тут нема сумнївів, нема заводу: кождий мав би спроможність глядїти на розцвитаючі плоди своєї патріотичної жертволюбности, кождий нагрівав би душу пламенними надіями, які пашіли-б з молодих личок тих сотень просьвічених козаків. І тою дорогою, хоть посередно, але далеко скорше і певнїйше ми здобудемо і наш університет, бо в недовгім часї будемо числити наших академиків не на сотні, а на тисячі — а тоді і найвисша школа повстане вже силою необхідної конечности.

В імя Боже! Кладїм підвалини. Нехай сей клич згромадить всю руську родину коло будови сьвятинї просьвіти! Тоді судить ся нам невдовзї довершити єї копулу. Нехай сей клич залунає по всїй руській землї, щоби нї одної одиниці на нїй не стало, яка-б сьвято Воскресеня Господнього не витала з думкою на се всенародне відродженє нашої суспільности.

В кождім майже місточку маємо чи то філїю педаґ. Товариства, чи якесь просьвітне товариство, чи живійші одиниці. Вони то повинні взяти справу в свої руки і завязати місцеві комітети, а опісля завізвати загал інтеліґенциї повіту до як найенерґічнїйшої акциї. Вони мали-б застановити ся, чи обмежитись на разї тільки на першій клясї ґімн., чи на низшій ґімназиї, постарати ся о якийсь підпомоговий фонд, що найбіднїйшим ученикам облегчував би складанє іспитів і уможливлював перехід до висших кляс других руськ. ґімназий і т. д. та усїми силами старати ся, щоб першу клясу отворити вже з слїдуючим шкільним роком. Особливо міста як Борщів, Снятин, Сокаль, Самбір, Турка, Комарно і ин. повинні сейчас приступити до основаня руських приватних ґімназий. Що правительство не дуже спішить ся закладати для нас руські ґімназиї, сего найкрасший доказ маємо на станиславівскій ґімназиї... Опісля посли, як громади, товариства будуть докладати всїх старань, щоб приватні ґімназиї удержавлено.

Саме переведенє кинено гадки в конкретне дїло не таке важке. Для одної кляси потреба двох учительских сил: настоятеля і учителя. Нашим суплєнтам се всьо одно, чи учителювати в ц. к. ґімназиї, чи в приватній — лїта служби й так йому не числять ся. На настоятеля можна-б упросити (думаємо впрочім, що вони дуже радо підняли-б ся сего патріотичного труду) наших вислужених професорів, емеритованих директорів.

З материяльного боку справа також не така непоборима.

Дві кімнати: одна просторійша на клясу, друга менша на директорску канцелярию місячно 30—40 К, обслуга, опал, осьвітленє 20 К; одна учительска сила 120 К, друга 200 К — разом 400 К місячно. Про бібліотеку на разї мусїло-б подбати Наук. Тов. ім. Шевч., педаґ. Товариство і »Просьвіта«. (Не вчислені кабінети і шкільна обстановка). В містах, як пр. в Самборі, Станиславові і ин., де є професори-Русини, можна-б години так порозкладати, щоб учителї могли вчити в приватній руській ґімназиї.

Додамо ще 200 К до того рахунку, так що перший рік коштував би 6.000 К річно. Дальші роки вимагали-б тілько розширеня і не коштували-б більше як 4.000 К так, що удержанє цїлої низшої ґімназиї коштувало-б 18 20.000 К. Можна би в деяких містах поперестати на низшій ґімназиї, і єї абсольвентів передавати до державних руських ґімназий, бо у висших клясах є звичайно більше місця.

Що до наших приватних ґімназий найшло би ся досить молодїжи, жадної науки, доказує хотьби се, що рік-річно в руських ґімназиях відкидають при вступних іспитах десятки хлопців, не тому, що може за слабо приготовані, але тому, що число паралельок є ограничене, а істнуючі так переповнені, що прямо не можна більше учеників принимати до руських ґімназий. А щож доперва могла би тут зробити аґітация в тім напрямі, порада і заохота!

Ми бачили по містах повно усяких приватних інтернатів, жіночих ґімназий, які удержують підприємцї-одиницї, що збивають на тім гроші, чи наш один повіт не в силї удержати одної руської кляси ґімназияльної? Два-три повіти, отже яких 250—300 сїл зложило би 400—600 К вже тоді, коли-б одно село скинуло ся по дві коронї місячно, а сеж спроможна вже одна інтеліґентнїйша одиниця, не беручи в рахунок широкого загалу селяньства.

Справа, як бачимо, зовсїм не важка до переведеня, зависить тільки від нашої доброї волї!

Одно лише, усяка позитивна робота можлива тільки без кацапів, що для своїх партийних цїлий обкрадають народне добро, мілїоновий маєток »Народного Дому«, вливаючи за се отрую в наш український, національний орґанїзм«.

Десятилїтє працї.

Загальні збори тов. Шкільна Поміч в Коломиї відбули ся дня 15. марця 1902. в присутности 32 членів.

Голова товариства зазначивши, що ц. к. Староство повідомлено о зборах в приписанім часї і сконстатувавши достаточне число членів (о 8. год.), отворив збори ось такою промовою: »Позаяк за 3 місяцї скінчить ся десять лїт, як істнує наше товариство, так думаю, що не буде від річи, коли позволю собі коротко перейти єго історию в сїм часї, щоби сьвітлі збори могли приглянути ся та пізнати чи і як поступало товариство, що нїколи не шукало розголосу, та чи взагалї відповіло своїм цїлям і задачам. — Як-раз йде десятий рік, як отворено в Коломиї І кл. ґімназ. руську в вересни 1892. р.

Найшли ся в тім часї мужі, щирі патріоти і прихильники молодїжи, що не лиш помагали до здійсненя бажаня всего Покутя, щоби тут заложити руську ґімназию, але що не забули і про се, щоби тій молодїжи, переважно убогій, та і з подальших сторін, забезпечити прожиток в містї, а також підмогу в одежи, книжках, а відтак і моральну опіку. Бо коли в вересни 1892.

отворено I. клясу ґімназияльну, то вже в маю 1892. ц. к. Намісництво затвердило статут »Шкільної Помочи«, а 28. червня 1892. р. відбули ся I. загальні збори товариства. Того дня зібрало ся 21 мужів (20 з Коломиї і 1 з за Коломиї і заснували товариство. Були між ними такі визначні і щирі патріоти, що й нині ще не покидають сеї благородної справи, як др. Дембицкий, др. Кульчицкий, о. Клим. Кульчицкий, проф. Дольницкий, директор Народної Торговлї Тисовецкий і другі; деякі з них вже померли, а иньші покинули Коломию. На сих зборах вибрано видїл д-ра Дембицкого (голова), о. Кл. Кульчицкого, проф. Дольницкого і Перфецкого, о. Добряньского, а заступників п. Ал. Гарасимовича урядника табулї і П. Головацкого офіцияла почт. До сих 21 членів приступило в роцї ще 42, так, що всїх було 53 (найбільше число за всї лїта). Як щиро видїл заняв ся повненєм своєї задачі, видно із того, що в 1. роцї видав 457 зр. 91 кр. на підмогу учеників на одїж, харч, книжки, шкільну оплату. Але товариство глядїло і глубше і дальше наперед, щоби єго поміч, подавана молодежи, була і видатнїйша і певнїйша. Зараз на 2. загальних зборах припоручено видїлови, щоби подумав про заснованє інтернату евент. закупленє своєї хати, а друге про заснованє фонду т. зв. мундурового (позаяк речинець заведеня обовязку умундурованя наближав ся.

Справа заснованя інститута не сходила з порядку дневного кождого засїданя видїлу і порішено отворити такий інститут в вересни 1894. р. Се не повело ся, бо не зголосив ся нїхто; з яких причин, прикро сказати: от як то нераз і не в однім бачимо у нас неначе засаду »коли не я, то най нїхто другий!« — Однак анї загальні збори, анї видїл не покидали сеї гадки і відложено справу на р. 1895.

В вересни 1895. отворено інститут, принято 9, 10—11 хлопцїв і окремого надзирателя академіка, при чім контролю вели члени видїлу. Число учеників росло з кождим роком, родичі зголошували ся щораз численнїйше і були взагалї вдоволені. Підупав був інститут в р. 1898. (8 питомцїв) і вже були гадки замкнути єго, та загальні збори поручили вести річ дальше евентуально змінити на бурсу і приймати по низших цїнах, або й даром. Так і тепер робить ся.

Сего року прим. є 35 питомцїв, з тих 6 даром, а другі за більшою або за меншою оплатою. Що дотичить поведеня питомцїв, так треба памятати, що видїл не вязав ся все поступами учеників »stricte«, приймав і приймає нераз з двійкою, бо має на цїли заступити нужденні станциї.. (от і тепер принято 2—3 неначе до санаториї; сего курсу було: 4 відзначаючих, 25 з 1. клясою, 5 як-раз слабших мало злу клясу). Побіч сего памятав о сїм, щоби придбати свою хату; 1894 др. Дембицкий дарував на на сю цїль 500 зр., що процентузвали ся. Видїл збирав гроші поволи, а в р. 1899. куплено хату, в р. 1900. і 1901. розширено і добудовано, що треба було. Нинї реальність вартна яких 20.000 К. — Фонд мундуровий зростав, позаяк товариство відкладало з него 20% своїх доходів; давано ученикам мундури на сплату малими ратами, а біднїйшим даровано на суму близько 2.000 К. — Побіч сего товариство все давало і дарувано бідним підмогу (на харч, мешканє, одїж, книжки, шк. оплату, — до сего часу яких 5—6.000 К). — Звідки отже брало товариство такі фонди? Вкладки членів (40—50) не вистали би на се! Отже були і є великодушні мужі, щирі приятелї, що жертвували більші або менші суми. — В першім рядї др. Дембицкий, що дав не одну тисячку К, о. катехит Войтїховский дав кілька сот корон, і що місяця дає більшу суму і много иньших; другі виєднували в публичних інституциях субвенциї. (Видїл повітовий дав вже пару тисячок корон; рада громадска, »Днїстер«, деякі ради повітові, сойм краєвий). Иньші знов люде помагали своїми трудами або радою і пр. неоцїнені заслуги проф. Саля, величезні заслуги проф. Дольницкого і других. Товариство старало ся показати сим добродїям свою вдячність, іменуючи їх почетними членами товариства (бл п. о. Кобриньский, др. Дембицкий, о. Ал. Кульчицкий, проф. Сальо).

Але товариство дбало і про другі справи: 1894. р. внесло мемориял до Ради громадскої в справі заснованя руської школи народної, брало участь в народних обходах, устроювало відчити для членів.

Отсих кілька дат житя товариства позволив я собі зазначити, щоби давнїйшим членам пригадати і піднести їх заслуги, а знов коли робота товариства справдї доказала чогось хосенного, щоби оно в других десяти лїтах могло похвалитись много красшими успіхами. —

По промові поручив зібраним членам вибрати предсїдателя зборів. А коли зібрані просили, щоби голова товариства і дальше зборам проводив, предсїдатель подякувавши за честь, покликав на секретаря п. Породка і просив вибрати контрольну комісию, до котрої війшли панове Рибачек і Печерский. З черги наступило справозданє видїлу. Секретар п. проф. Наливайко вкоротцї подав дїяльність в протягу минулого року а іменно: Видїл вибраний на послїдних загальних зборах уконституовав ся так, що головою став Вп. п. Недїльский, заступником голови і заразом касиєром проф. Сальо, секретаром п. Наливайко, заступником видїлових др Кобриньский і п. Дольницкий. Видїл відбув в протягу року 8 засїдань; на них обговорювано і полагоджувано окремо справи »Шкільної Помочи«, Інститута і фонду мундурового.

А.) Справи »Шкільної Помочи«.

Видїл перевів ухвалу загальних зборів, а іменно будову пивницї, спіжарнї і прачкарнї. Щоби приспорити доходів »Шкільній Помочи« вніс видїл просьби о підмогу до сойму, рад повітових і громадских та иньших інституций. З части доходів удїляв видїл підмоги бідним ученикам.

Видїл занимав ся також Інститутом.

Принято 34 учеників а з тих 6-тьох даром.

В протягу року занимав ся видїл учениками принятими до Інститута, а іменно доглядав пильно і дбав про то, щоби питомцї жили з собою в згодї, добре учили ся і поводили ся чемно, морально і релїґійно. Сеї справи не пропустив видїл на жаднім засїданю, а крім того визначив єще двох членів, котрі від часу до часу наглядали молодїж поміщену в Інститутї.

Б.) На засїданях обговорювано також потреби мундурові учеників, котрі давано ученикам на сплату або і даром.

(Конець буде).

Пора відновити передплату!

Новинки.

— **Календар.** Вівторник: гр.-кат. Хризанта, Дариї; рим.-кат. Теодори. — В середу: гр.-кат. Сергія, Фотини; рим.-кат. Францїшка.

— **Домагаймо ся основаня руської ґімназиї в Бережанах!** Дня 25. с м. відбуло ся велике віче, скликане »Селянською Радою«, на котрім ухвалено одноголосно жадати заложеня окремої ґімназиї з руською мовою викладовою в Бережанах а поки-що утвореня паралельок при низших клясах бережанської ґімназиї по однїй кождого року під осібним зарядом. Бережаньска ґімназия має найлїпші услівя, щоби при нїй завести паралельки з руською мовою викладовою. Число учеників руської народности зростає з кождим роком і виносить *сього року 204* на 500 в цїлій ґімназиї. Таксамо число селянських дїтий збільшаєть ся постійно, бо, коли 1893 р. було їх 23, то тепер є їх близько 3 рази тільки — 65 (1901). *Чотири низші кляси мають вже достаточне число* учеників-Русинів, щоби після законів можна *для них основати руські паралельки. В I кл. 38., в II кл. 38, в III кл. 33 а в IV 36.*

Длятого віче порішило внести петицию до сойму о заснованє ґімназиї і приняло одноголо-

---

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

ДИВАК.

I.

Поганий, осїнний день...

Сьвіт тоне у сїрих, розжалених сумерках, що проникають воздух холодом та сповивають місто вогкістю. Пишні мури вкривають ся нерадо брудними, дощистими пасмугами, як той гордий богач лахманами, та сумують не меньш тих охлялих дорожкарских коний, що покулились рядом, здовж улиць, і глядять безнадїйно на калужі рідкого, зимного болота. Спільна судьба звелїла їм заживати увесь вік тих самих утїх та смутків під голим небом... Якась мрачна, нудка нерішучість кисне в сьому лїнивому капуснячку, що раз сїче з розпучним завзятєм по шибах людских осель, викликуючи мелянхолїйно-сонливі настрої, то знов щезає кудись нечайно, щоб піддурити трохи людий надією погоди.

Звичайний, листопадовий день...

Дакевич вийшов з брами і зупинив ся на місци. Вагав ся як перед купілю в студеній водї. Неприємне, болюче почуванє двигчало десь там в його души немов розстроєна струна, сичало все дужче, аж перемінилось в нестерпний скреґіт скла, скрептаного острим цьвяхом. Втїчи між людий, замішатись в хаос житя — найкраще средство на приголомшенє сього болючого дисонансу. Лиш крихту рішучости! Але у Дакевича сей крок вимагав висиленя волї, яке переходило границї можливости. Се геройство понад його сили. І він немов приріс до одного місця та попавши у безвладну інерцию, глядїв упрямо в отвір ринви, звідки тонкою струєю спливала дощівка.

Слїдив пильно, як брудна вода спадала в невеличке спінене озерце, розпливала ся навколо, а відтак крутими вижолобинами передїставала ся крізь хідник до рівчака, щоб згубитись у бурливому потоцї. Ориґінальне озерце... Часом прохожий талапне ногою в нього та розбризкає весь його обєм на всї сторони... Тодї ринва бренить голоснїйше, грає так мелянхолїйно, прямо потїшає стурбоване озерце. Там на даху води доволї, а потисне ще капуснячок, вода бризне, то повстане море...

Що за маяченє? Звідки тут взялось озеро, яке море?... Хиба дїтвак стане щось подібне собі уявляти! До того нинї...

Так, горячка..

Але-ж бо й грає сеся ринва! Немов бідкає, цїдить сльози над безталанністю його долї... Немов виводить сумну, жалісну прелюдию над марністю його дрібничних поривів, а разом похоронну пісню його неосяжним ідеалам... Дїйсно є щось в тому монотонному звучаню ринви, що стоплюєть ся з його мріями, щось немов людске дрожанє...

Дарма, він має горячку або божеволїє. Застановляти ся над дурницями, що не стоять в нїякій звязи з його положенєм!...

Силкував ся звернути свої гадки в бажаний напрям, з'єдинити їх в одній точцї. Ах, се болюча точка, рана дуже дразлива. Болів її не доторкати ся, хоч знав, що вона ширшає, пускає корінє чим-раз глибше.

І знов погрузив ся в апатичному отупіню з любістю, яку відчуває рано неодин студент, вилїгуючи послїдні хвилї в теплому ліжку, заким стане збирати ся до школи.

Струя дощу, захоплена сильним подувом вітру, обкропила його лице і пробила дрожю.

Прокинув ся як з просоня і підніс сквапно ковнїр своєї доволї вже проношеної загортки. Поступив кілька кроків від брами.

В ту-ж мить вийшов за ним заживний, порядно одїтий мужчина.

Дакевич вклонив ся йому, але сейчас відвернув ся. Округлий, повновидий пан глянув на нього недбало, пустив вдоволено густий клуб диму дорогого циґара і пішов.

Се адвокат Пастернак, що держав Дакевича в своїй канцеляриї мундантом. Нинї хотїв Дакевич взяти у нього другу половину своєї платнї, хоч до кінця місяця ще два тижнї. Першу половину взяв наперед, ще на першого, щоб заплатити »чесне« на унїверситетї.

Заждїть до першого — прочувалась йому ще доси відповідь меценаса — вам тепер ще нїщо не належить ся. Мусите вперід зробити!

За богато гордости було у Дакевича, щоб сказати, що вжедругий день не має прямо з чого жити, в що одягнути ся. Старенька загортка не годна вже хоронити від холоду, а снїг вже двічи прикрашував землю. Про дряхлу обуву лїпше й не згадувати.

Впрочім не мав сьмілости довго наставати, бо знав, що меценас Пастернак безоглядний та

сно (около 400 учасників — петицию підписало 388 уч.) внесенє референта др. Чайківського:

Зваживши, що число учеників руської народности а специяльно селянських в бережанській ґімназиї постійно зростає, —

Зваживши, що наука в польській мові робить великі трудности руським ученикам а специяльно селянським, котрих число теж з кождим роком збільшаєть ся — домагають ся зібрані на вічу дн. 15. марта 1902 Русини, бер. повіта від сойму і правительства основаня руської ґімн. в Бережанах, а поки що самостійних паралельок при низших клясах бережанської ґімназиї.

— **В справі українського університету**. З Пільзна (в Чехії) пишуть нам: Дня 25. марця с. р. відбуло ся в Пільзні віче (manifestační schůze) в справі заснованя університетів славяньских. Крім дуже численно зібраної міської інтеліґенциї, участвували в вічу посли: Шварц, др. Дик, Фресль, Їлек, Карлїк і Витвара. Перший промовляв Українець — тов. Ганкевич, в рідній мові подав образ нашої культури давньої і теперішнього розвитку, історию львівського університета, виказав наші культурні потреби, а рівночасно наше упослїдженє на тім полї. Бесїда його півгодинна була докладно оброблена, а Чехам вповні зрозуміла, чого доказом, що слїдуючого дня часопись »Plzeňské Listy« подали дуже докладне справозданє згаданої бесїди, нотуючи опісля, що зібрані приняли бесїду українську палкого речника болїв та потреб поневоленого народа грімкими оплесками. — Опісля промовляли академики: Словінець і Чех. Відповідали пос. Шварц, що між иньшими говорив о положеню нашого народа »сильного, сьвідомого своєї цїли, стремлячого к доброму, інтелїґентного« — позиция його тяжка, бо против нього шляхта і правительство, але є надія на лїпше, між польским людом слїдний дух прихильний Русинам, лїпша часть польскої молодїжи іде разом з русько - українською в університетській справі — тож бесїдник має надію, що руський нарід доборе ся своїх прав і дійде до мети. Промовляв також пос. Фрель. Вкінци ухвалено поставлену Чехом Крушіною резолюцию, домагаючу ся основаня трох славянських університетів; домаганє українського університету мотивуєть ся у нїй сим, що Русь-Україна давно вже мають поза собою всї услівя, щоб мати право до університету. — Резолюция взиває вкінци всїх послів славянських до спільної акциї і взаїмного попираня в здїйсненю наведених культурних постулятів.

— **Шевченкове сьвято** обходила українська громада дня 23. марця в Єкатеринославі. Ось що пише про сей обхід виходячий там дневник »Приднѣпровскій край«: »Третій вечер лїтературно-музикальної секциї комісиї »народних чтеній“ в тім сезонї був посьвячений памяти великого українського поета. На сценї стояв бюст Шевченка, декорований цьвітами, лїрою, електричними лямпіонами; многі виконавцї на сценї в живописних національних костюмах, роздавало ся українське слово, звучала народна пісня. Проґрама була старанна і ріжнородна. В двох концертних віддїлах декламация переплїтала ся сьпівами солїстів та хору. На закінченє виставлено другу дїю звісної драми Шевченка »Назар Стодоля«. Кульмінацийною точкою вечера були »вечерницї“, входячі в клад другої дїї »Назара Стодолї«. Ґраціозна музика Нїщиньского визвала у публики шумні оплески. Не менший успіх припав в участи дансерам, що відтанцювали »козачка« вельми складно. Шумний успіх мали також декляматори і сьпіваки, між ними особливо п-нї Воронець і п. Чеснок, які були приневолені свої точки много разів повторяти. Саля була переповнена публикою, а много осіб мусїло відійти задля недостачі білетів.

»Як довідуємо ся, вечер по тій проґрамі і з тими самими виконавцями буде повторений в одну з найблизших недїль в користь товариства імени Шевченка, якого цїлию ставати в підмозї незаможним вихованкам та вихованицям висших наукових заведень Петербурга — уроженцям південної Росиї«.

— **О. крилош. Пакиж** з припорученя Митрополита посьвятив дня 27. с. м. великий престол в церкві при »Народнім Домі« у Львові, де відбудуть ся великопостні, місийні торжества.

— **З товариства „Зоря“ у Львові**. Загальні збори товариства руських ремісників »Зоря у Львові за рік 1901. відбули ся при численній участи членів товариства в недїлю дня 23. марця о 4. год. пополудни. Збори відкрив голова товариства п. В. Нагірний, вказуючи в своїй промові на успіх та житє товариства, яке чимраз сьвітлїйше розвиває ся, та бажаючи і на будуче такого гарного розвою товариства, яке оно є доси.

Потім відчитано протокол з послїдних загальних зборів та справозданє видїлу за рік 1901. Видїл в минулім роцї відбув 28 засїдань, на яких полагоджував біжучі справи товариства. Заходами Видїлу устроювано в комнатах товариства аматорскі представленя, вечерки, вечерницї з танцями, прогульки і иньшого рода товарискі забави. Так як попередними лїтами, так і сего року уряджено концерт в 41. роковини смерти Т. Шевченка в великій сали »Народного Дому«, уряджено »просфору« та »сьвячене«, удержувано для членів часописи та бібліотеку, що числить 301 книжок а 450 томів.

Видїл почув ся до обовязку зложити прилюдну подяку: П. Т. совітови »Народного Дому« за майже безплатне відступленє комнати для товариства, Хв. тов. асек. »Днїстер« за дар 100 К на будову власного дому, Соймови і Радї міста Львова за щорічну підмогу, редакциям руських часописий за безплатне поміщуванє оповісток товариства, д-рам П. Сушкевичеви і Е. Озаркевичеви за безплатну пораду лїкарску для членів товариства, д-рови Кост. Левицкому за безплатну пораду правничу, ВП. Паням: п-нї О. Дуткевичівній і п-нї Ідї Ґуня-Данек, як також ВП. Панам: К. Устияновичеви, С. Леонтовичеви, Панькови і С. Вінцковскому, що не відмовили товариству своєї участи в сегорічнім Тарасовім концертї, а причинились до звеличеня єго, п. Т. Купчиньскому диріґентови хору за працю і труд около хору товариства, вкінци ВП. Паням, що брали участь в сегорічнім концертї в честь Шевченка, кружкови аматорском та всїм там, що не щадили працї около Товариства, та причинили ся хоч найменшим датком на цїль товариства.

Стан фонду товариства представляє ся так: Доходу з позісталостию 3 065 К 49 с., розходу 1.825 К 56 с.; позістає чистого доходу на рік 1902. 1.239 К 93 с. Фонду будови власного дому 5.730 К 36 с.

З огляду, що в сїм роцї товариство мало богато хорих членів, що спричинило зменшенє фонду резервового, бо виплачено хорим 610 К, загальний збір рішив наразї зняти запомогу хорим тижнево з 10 К на 8 К, та скликати надзвичайні загальні збори в цїли зміни статута, аби можна підвисшити членьскі вкладки.

В склад нового видїлу війшли: члени почетні: Василь Нагірний голова, др. Кость Левицкий і др. Петро Сушкевич; члени видїлу: Петро Тиблючиньский містоголова, Онуфрий Пащак секретар, Антін Оприск касиєр, Тома Костецкий поборець, Евстахий Данилюк бібліотекар і Йосиф Данилюк; заступниками видїлових вибрано: Василя Шевчука, Льва Ґеца і Ом. Мартинова; до комісиї шконтруючої війшли: Іван Криловский і Іван Вуйцїк.

— **Замість пявки класти, пішов до балету**... Др. Гриневецкий, який вже по роцї спроневірив ся руській Музї, хотя она єго так щиро витала, як спадкоємця традициї артиста Гриневецкого, залицяєсь тепер до польскої Мельпомени. Намірив в Станиславові розбити своє артистичне шатро і для сеї цїли мав вже зложити спілку з капіталом 120.000 зр. Та ще почекаймо, чи з тої муки будуть які коржі...

— **Читальня „Просьвіти« в Долинї** запрошує на богослуженє за упокій душі голови читальнї бл. п. о. Йосифа Лопатиньского, яке відбуде ся дня 3. цьвітня с. р. о 10. год. рано в міській церкві в Долинї.

— **До відомости Товаришів богословів!** Подає ся до відомости Товаришам, які виїхали з Відня на ферії, що вписи на другий піврік тревають до 10 цвітня і що формальности вписові має кождий сам залагодити. — Товариші, що побирають запомогу місячну, мають зголосити ся до комітету найдальше до 10. цьвітня і виказати ся всїми іститами. Виплачувати буде ся точно 14. цьвітня і лиш тим, що лично являть ся. Пізнїйші зголошеня не будуть узгляднені.

За комітет орґанізацийний молодїжи у Відни.
Осип Боцян, Олександер Павляк.

— **Порядки в почтовім урядї в Сокалї?** З Сокаля пишуть нам: Вже і ту гаката польска розпустила глубоко і широко своє корінє, а на доказ сего може послужити отсей примір: почтовий експедитор п. Ґембарович взяв собі за задачу, усунути руське письмо і руську мову з почтового уряду в Сокалї. Від кождого замість руських підписів жадає латиньских; коли хто заговорить до него по руськи, сей панок кидає ся на всї сторони так, якби єго хто уколов розпаленим цьвяхом і зовсїм не робить враженя інтелїґента, котрий, як хвалив ся, має III рік технїки. Звертаємо ся до Дирекциї почти у Львові з просьбою, щоби розглянула відносини почтового уряду в Сокалї і увільнили нас від тої язви. — *Один з покривджених.*

— **Однорічна практика лїкарска в шпитали.** Мінїстер просьвіти розпорядив, щоби кождий лїкар, заки одержить диплом, що вільно єму відбувати практику, відбув однорічну практику в шпитали.

— **Фальшиві гроші**. У Львові появили ся підроблені 2-сотикові гроші. Они ріжнять ся від правдивих тим, що орел начеркнений грубими лїніями, а корона є затерта. Один фальсифікат зложено в поліциї. Поліция слїдить за фальшівниками.

— **Бойкот віденьских книгарень**. З Будапешту доносять, що книгарскі комівояжери ухвалили на зборах збойкотувати віденьскі книгарнї і просити угорске правительство о поміч в бойкотї.

— **Відгомін київских розрухів**. Наслїдком кровавих розрухів студентів в Київі прийшло до непорозуміня межи міністром просьвіти Сіпяґіном а київским ґенерал-ґубернатором Драґоміровом. Пійшло іменно о те, що Сіпяґін не хотів приняти на себе відвічальности за сї подїї. Коли Драґоміров жалував ся на него перед царем, цар покликав до себе Сіпяґіна і приняв єго дуже холодно, в наслїдок чого Сіпяґін подав ся до димісиї.

— **Теперішний анґлїйский консуль в Неаполи** написав перед 15 лїтами провідник по Італії і в нїм висказав ся про Неаполїтанців, що они »є здібні і ґенїяльні але безхарактерні. Брешуть і крадуть з всею безличностию«. На днях хтось замітив сей непідхлїбний вислов теперішного анґлїйського консуля в Неаполю і розповів иньшим. В містї настало явне невдоволенє, а громадска рада звернула ся до послів, аби піднесли сю справу в парляментї. Вкінци якось притихло, але кружок завзятїйших Неаполїтанців вислав ноту до анґлїйского правительства з жаданєм усуненя консуля з єго уряду.

вирахований чоловік. Давати задатки робітникам своєї канцеляриї не годилось з його принципами; цїле дїловодство виверталось тодї горі корінем. Лише в дуже важних случаях він відступав від свойого принципу, але й се чинив з великим невдоволенєм. Йому здавало ся, що робітник, взявши задаток, не робить опісля так совістно та видатно, як тодї, коли за роботу жде його заплата.

Зломаний неудачю поплїв ся Дакевич улицями. Куди повернути ся, за чим, сам не знав. Йшов навманя, як бездушний манекін, механїчно совгаючи ногами.

Опущений, безпомічний...

Нагло на днї душі збудилось почуванє йому добре знане, вибухло як пожежа, роздмухана вихром гураґану. Се ненависть до людий, до сьвіта. Страшна ненависть, що перемінилась вскорі в безмежну лють.

Затискав пястуки в кишенях і мав велику охоту влучити між очи одного, другого, третього — всїх прохожих, що заступали йому дорогу, звалити на землю і подоптати. Хвилями його аж кортїло тарахнути палицею у велику склепову шибу, розбити на дрібні кусники. Мало. Він рад підложити під цїле місто величезну лопату і потрясати нею так довго, аж камінь на камени не зостанеть ся.

Так, він почував ся в тій хвили анархістом, нїгілїстом, всяким, хто лише зненавидїв сей суспільний лад, бажав заглади усього сьвіта.

Дрожав неповздержною жадобою мести.

Хтось сїпнув його за рукав.

— Дакевич!

Пізнав товариша Сьвітлика і посиленим ходу, прямо втікав.

— Стрівай, Дакевич, чого гониш?

Зловив його за рамя і задержав на місци.

— Чого хочеш?

Задиханий товариш ледви отворив уста, як Дакевич шарпнув ся нагло і подав ся наперед.

— Та стій, божевільний! — кричав Сьвітлик пискливо, держучи Дакевича за груди — я лиш на хвильку, менї також нїколи!

— Говори!

То був сик гусака, коли собака підбігає до його стада. Дакевич чув, що теряє над собою владу, і відвернув ся. Лїве лице почало біля уст судорожно корчити ся.

— Як ти виглядаєш, чоловіче! — кликнув Сьвітлик, з перераженєм вдивляючись в його глубоко запалі очи та пожовкле, винуждїле лице. — Ти як з хреста знятий!

— Чи ти лиш се мав сказати?

— Дакевич, що тобі?

— Ет!

Оклики товариша роздратували його до тої степени, що він вирвав ся з його рук і почвалав дальше. Сьвітлик стояв ще кілька хвиль як вкопаний, глядячи за утїкаючим товаришем. Не бачив його вже досить довго, та як сей чоловік тепер змінив ся! Він і передше був дивак, се загально звісне неприступний, нетоварискій, але в останнїх часах він здичів. Так, без пересади — здичів.

Ігі, щось подібного не видав! Той ненависний тон у нього, скривлене лице... Неначе-б Сьвітлик його найбільший ворог...

Треба ним близше занятн ся.

(Дальше буде).

А тепер звернім увагу на подібну справу, але инакше осьвітлену. Француский міністер Міллеранд, социяліст, завзятий ворог абсолютизму, їде з президентом Любетом у відвідини до Росиї і там приймають єго з всякими почестями і ентузиязмом. — Чи не ліпше бути француским міністром, чим анґлійским консулем?

— **На торжестві коронациї** анґлійского короля Едварда VII буде заступати цісаря Вільгельма кн. Генрих, брат цісаря. На чолї німецкої дружини військової стане імовірно ґр. Вальдерзе.

— **Людовий театр.** В Мадритї отворено на днях т. зв. Модерно Театро, з найдешевшими цїнами вступу. Льожа в нїм коштує на наші гроші 2 К. а вступ на ґалерию 10 сот. Крім того ще дозволено платити від поодиноких актів, пр. можна вийти по 1. акті і повернути на послїдний, а решту цїни звертають при касї.

— **До милостивих сердець** звертає ся о поміч убога, старша женщина, мати 5 малолїтних дїтей, якої муж нездібний до працї задля тяжкої недуги. Ласкаві датки приймає наша Адміністрация з зазначенєм »для М. М.«

— **Родимцї! Памятайте про будову руського театру у Львові!**

Посмертна † оповістка.

— **О. Теодозий Лихицкий**, парох в Ляшках довгих ярославского деканату, упокоїв ся дня 25. с. м. в 53. роцї житя, а 11 ім роцї сьвященьства. В. є. п.!

— **Зиновія Михайлина Ліщиньска**, дочка Олени і Мирона Ліщиньского, пароха Лятача, упокоїла ся дня 8. с. м. В. є. п.!

Телеґрами.

Будапешт, 31. марця. Budapest Hirlap доносить, що спільне правительство Австро Угорске зажадає в делеґациях признаня 100 мілїонів корон на 30 нових воєнних кораблїв.

Софія, 31. марця. Наслїдком інтервенциї заступників Австро-Угорщини і Росиї президент міністрів Данев заявив, що є готовий видати строгі розпорядженя на границї болгарско турецкій.

Рим, 31. марця. Італії грозить загальний страйк зелїзничої служби. В Венециї страйк вже почав ся. Військові власти покликали резервістів, щоби ними заступити страйкуючих.

Гамбурґ, 31. марця. Анґлійский король прибув вчера рано до Гамбурґа, а опісля поїхав до Копенгаґи.

— **Краєвий Союз кредитовий** у Львові має на складї ось такі друки для руських товариств кредитових: 1) Книгу дневників аркуш по 10 сот. 2) Замкненя місячні 2 аркуші 5 сот. 3) Інвентар довжників аркуш по 5 сот. 4) Інвентар вкладників аркуш по 5 сот. 5) Інвентар удїлів аркуш по 5 сот. 6) Книгу головну аркуш по 10 сот. 7) Книгу лїквідацийну аркуш по 10 сот. 8) Книгу вкладок щадничих аркуш по 10 сот. 9) Книгу удїлів членьских аркуш по 10 сот. 10) Реєстр членів аркуш по 10 сот. — Купувати і замовляти можна в канцеляриї »Краєвого Союза кредитового« у Львові, ринок ч. 10, I. поверх.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Нова величава і сензацийна проґрама!

від 16. до 31. марця 1902.

При співучасти військової музики 24. п. п.

1) **Малецкий**, славний престідиґітатор. 2) **Les Diess's**, найзнаменитший дует француский. 3) **Revelton-Selina Trio**, найлїпший акт силачів на висячих линвах. 4) **Tho five Jaggling Johnsons**, найвисша американьска сензация. 5) **Marcelli**, наслїдувач інструментів. 6) **Nusza Melitta**, польска субретка. 7) **Zetto**, комічний жонґлер. 8) **La belle Violetta**, француска субретка. 9) Американьский біоскоп.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

МУРОВАНИЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу)

продам сейчас за 4.000 зр.

Зголошеня приймає Редакция »Руслана«.

Галицка Каса Ощадности

у Львові

знижає опроцентованє вкладок понад

10.000 К поміщених на однїй книжочцї

починаючи від **І-го ЛИПНЯ 1902**

з 4% на 3·6% від сто, а всї нові вкладки опроцентовує по 3·6% від сто.

Опроцентованє давних вкладок внесених перед І. марця 1902, а виносячих що найвисше 10.000 К на однїй книжочцї, остає без зміни і виносить на дальше 4% від сто.

Львів, дня 18. марця 1902.

Галицка Каса Ощадности у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Віддїл депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у віддїлї депозитовім.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Гусятина
		6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
		11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
		11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
		12·55	з Янова
		1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
		3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
		4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
	2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
		5·50	з Кракова
	1·45	5·40	з Чернівців, Іцкан
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
		7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
		9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
		9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·40 2·31	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
	12·15	9·40	з Чернівців, Букарешту,
		10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
		10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·02	„ „ „ на дв. голов.
		3·12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·08	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
		9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
		9·15	до Янова
		9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
		9·42	„ „ „ дв. гол.
		10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	2·40	10·25	до Чернівців,
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
		2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
		6·10	до Станиславова
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
		7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
		7·32	„ дворець Підзамче
		7·25	до Сокаля і Рави рускої
		7·52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
		9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	2·51	10·30	до Чернівців і Іцкан
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. голов й
		11·32	„ „ дв. Підза
		4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
		4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красїцких ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.